

FOSSIELEN VAN HET STRAND VAN DOMBURG, door Anton Janse.

"Bij de bespreking der fossiele schelpen in de volgende paragrafen zullen wij zien, dat behalve uit het midden-plioceen ook schelpen aanspoelen uit jongere lagen, zooals het diluvium en uit oudere lagen, zooals het beneden plioceen."

Een mededeling van van Heurn, een kleine vijftig jaar geleden, toen hij beschouwingen ten beste gaf over fossiele schelpen die hoofdzakelijk van het Domburgse strand afkomstig waren. Een jaar later promoveerde van Regteren Altena op een proefschrift over deze materie, waarvan de inhoud bijna 30 jaar stand hield. In de vijftiger jaren verscheen in Basteria een revisie van de aangespoelde fossiele mollusken fauna van Nederland. Dat dit nogal wat inhoud, blijkt uit het feit dat deze serie nog steeds niet compleet is.

Voor liefhebbers heeft de naam Domburg altijd een magische klank gehad. Heden ten dage een vrij smal strand, geflankeerd door één hoge duinenrij. De ligging is uniek omdat hier voor de kust enkele grote stroomgeulen elkaar ontmoeten. Het Oostgat, de noordelijke Westerschelde geul en de Roompot, de grote zuidelijke stroomgeul uit de Oosterschelde. Deze dankt zijn naam aan de invalsroute van de Romeinse schepen in zuid Nederland en is verbasterd uit Romanum portum. Beide geulen snijden momenteel 35-40 m. in de ondergrond. Aangezien de oudere lagen in het zuiden naar boven uitwijken worden deze lagen frequent aangesneden, en de fossielen door de stroom meegevoerd. Wilderom geeft hiervan in zijn werk over de waterstaatkundige geschiedenis van Zeeland enkele instructieve profielen. Hierin ontbreken helaas de geologische aspecten. Loodrecht voor het strand van Domburg, iets ten zuiden van het dorp, lokaal bekend als de Manteling ontmoeten deze stromen elkaar, er ontstaat een kustgerichte werveling. Hierdoor wordt een groot deel van het meegevoerde materiaal op het strand geworpen. Dit is zichtbaar aan de schelpenbanken, afhankelijk van stroming en seizoen zijn deze dikker of rijker.

Het zou niet onmogelijk zijn dat na voltooiing van de Oosterschelde werken in het geschetste patroon een niet onaanzienlijke wijziging (verarming) zal optreden.

Interessant is de relatieve rijkdom aan eocene fossielen, zoals Megacardita planicosta en Turritella solanderi die gezien hun verkleuring en slijtage hier hun secundair of tertiair geremaniërde rustplaats hebben. Een ander uniek aspect vormen de fossielen uit het mariene Tigelien of Icenien. Hiervan is mij afgezien van boringen geen open ontsluiting bekend. Representanten uit deze laag zijn Acila cobboldiae, Tridonta alaskensis en Ellobium pyramidale, welke nu nog bekend zijn uit de Beringzee. De grote hoeveelheid fossielen is van Eemien ouderdom en jong plioceen.

Uiteraard vormt de recente fauna een flink deel van de schelpenbanken. Voor degenen die in de fossiele vondsten geïnteresseerd zijn heb ik een lijstje samengesteld van mijn gedetermineerd materiaal van dit strand.

1954 -1984 "Fossielenatlas". Diverse auteurs, verschenen in Basteria tijdschrift van de Nederlandse Malacologische Vereniging.

1936 Heurn, F.C. van. Over fossiele schelpen van het Nederlandsche strand en hare verwandschap met fossielen uit de tertiare lagen van België en Engeland. Wageningse Boek en Handelsdrukkerij.

1937 Regteren Altena, C.O. van. Bijdrage tot kennis der fossiele, subfossiele en recente mollusken die op het Nederlandsche strand aanspoelen en hunner verspreiding. Proefschrift.

1968 Wilderom, M.H. Tussen Afsluitdammen en Deltadijken III, Midden Zeeland Littooi & Olthoff, Middelburg.

1975 Janssen, A.W. systematische lijst van Nederlandse recente en fossiele mollusken.

Nederl. Werkg. Tert. Kwart. Geol. vol 12 nr. 4, pp 115-170

fossiele mollusken van Domburg

Acila cobboldiae (Sowerby, 1817)
Nucula nucleis (Linné, 1767)
Nucula sp.
Nucula tenuis (Montagu, 1803)
Nuculana laevigata (Sowerby, 1818)
Nuculana minuta (Müller, 1776)
Nuculana Deshayesi (Nyst, 1835)
Yoldia lanceolata (Sowerby, 1817)
Yoldia myalis (Couthouy, 1830)
Portlandia pygmaea (Von Münster, 1837)
Barbatia barbata (Linné, 1758)
Strarrea lactea (Linné, 1758)
Bathyarca pectunculoides (Scacchi, 1834)
Glycymeris glycymeris variabilis (Sowerby, 1824)
Glycymeris lunulata baldii Glibert & van de Poel, 1965
Mytilus edulis Linné, 1758
Aequipecten opercularis (Linné, 1758)
Chlamys multistrata harmeri v. Regteren Altena, 1937
Chlamys varia (Linné) 1758
Flexopecten flexuosus (Poli, 1795)
Pecten complanatus (Sowerby, 1820)
Anomia ephippium Linné, 1758
Pododesmus squamula (Linné, 1758)
Crassostrea ventralis (Goldfuss, 1833)
Costrea edulis Linné, 1758
Pycnodonte cochlear (Poli, 1795)
Ctena decorata (Wood, 1851)
Parvilucina scaldensis Glibert & van de Poel, 1967
Lucina squamula (Deshayes, 1825)
Lucinoma borealis (Linné, 1767)
Lucinella divaricata (Linné, 1758)
Lucinella juttingae (Spink, 1965)
Diplodonta rotundata (Montagu, 1803)
Pelaniella trigonula astartea (Nyst, 1835)
Semierycina kautsky (Glibert, 1945)
Spaniorinus subignus (Nyst & Westendorp, 1839)
Bornia deltoidea (Wood, 1851)
Nysella bidentata (Montagu, 1803)
Tellina ferruginosa (Montagu, 1803)
Cyclocardia chamaeformis (Sowerby, 1825)
Cyclocardia orbicularis (Sowerby, 1825)
Cyclocardia scalaris (Sowerby, 1825)
Megacardita planicosta lerichei Glibert & van de Poel, 1971
Pteromeris caesia (Philippi, 1835)
Venericardia aculeata globulina (Michelotti, 1839)
Venericardia carinata Sowerby, 1820
Venericardia sulcata serrulata (Deshayes, 1825)
Erycinella pygmaea (Wood, 1874)

Astarte corbuloides galeotti Nyst, 1835
Astarte incerta Wood, 1853
Astarte neerlandica Spalink, 1974
Astarte obliquata obliquata Sowerby, 1817
Astarte obliquata burtinea De la Jonckhaere, 1823
Astarte fusca basteroti De la Jonckhaere, 1823
Astarte omalii omalii De la Jonckhaere, 1823
Astarte omalii scaldensis Janssen & van der Sluis, 1974
Digitaria digitaria (Linné, 1758)
Goodallia triangularis (Montagu, 1803)
Goodallia waeli pseudopygmaea Glibert, 1957 Sita sp.
Tridonta montagui (Dillwyn, 1817)
Tridonta domburgensis Janssen & van Der Sluis, 1974
Tridonta elliptica (Brown, 1827)
Tridonta alaskensis (Dall, 1903)
Crassatella propinqua Watelet, 1851
Acanthocardia tuberculata (Linné, 1758)
Vepricardium porulosum (Solander, 1766)
Cerastoderma edule (Linné, 1758)
Cerastoderma glaucum (Poiret, 1789)
Parvicardium exiguum (Gmelin, 1791)
Parvicardium scabrum (Philippi, 1844)
Laevicardium crassum (Gmelin, 1791)
Laevicardium decorticatum (Wood, 1840)
Seeipes groenlandicus (Gmelin, 1790)
Macra corallina plioneerlandica Van Regteren Altena, 1937
Spisula elliptica (Brown, 1827)
Spisula inaequilatera (Nyst, 1845)
Spisula subtruncata (da Costa, 1778)
Eastonia rugosa (Helbling, 1779)
Lutraria lutraria (Linné, 1758)
Lutraria magna (da Costa, 1778)
Solenmarginatus Pulteney, 1799
Phaxas pellucidus (Pennant, 1777)
Angulus tenuis (da Costa, 1778)
Angulus donacinus (Linné, 1758)
Gastrana fragilis (Linné, 1758)
Macoma balthica (Linné, 1758)
Macoma calcarea (Gmelin, 1790)
Macoma obliqua (Sowerby, 1817)
Donax vittatus (da Costa, 1778)
Gari depressa (Pennant, 1777)
Scrobicularia plana (da Costa, 1778)
Abra alba (Wood, 1802)
Pharus legumen major B.D.D. 1895
Arctica islandica (Linné, 1758)
Petalocardia pectinifera (Sowerby, 1823)
Pygocardia rustica (Sowerby, 1818)
Glossus humanus (Linné, 1758)
Corbicula fluminalis (Müller, 1774)
Pisidium sp. div.
Circomphalus casina (Linné)
Dosina imbricata (Sowerby, 1826)
Venus verrucosa Linné, 1758
Pitar rudis (Poli, 1795)
Pitaria so.
Dosinis lupinus linota (Pulteney, 1799)
Venerupis aurea senescens (Coccom, 1873)

Venerupis decussata (Linné, 1758)
 Venerupis senegalensis (Gmelin, 1791)
 Chamelea gallina striatula (da Costa, 1778)
 Timoclea ovata (Pennaut, 1777)
 Mya arenaria Linné, 1758
 Mya truncata Linné, 1758
 Sphenia binghami Turton, 1822
 Corbula gibba (Olivi, 1792) Lenticidium conijlanatum (Sowerby, 1822)
 Panomya arctica (Lamarck, 1818)
 Turneria jeffreysi (Winckworth, 1930)
 Barnea candida (Linné, 1758)
 Pholas dactylus Linné, 1758
 Zirfea crispata (Linné, 1758)
 Thracia sp.

Dentalium vulgare (da Costa, 1778)

Emarginula crassa Sowerby, 1813
 Emarginula reticulata Sowerby, 1813
 Puncturella noachina (Linné, 1771)
 Diodora apertura (Montagu, 1803)
 Acmaea virginea (Müller, 1776)
 Lpeta scaldensis van Reesteren Altena, 1954
 Margarites cras istriata (Wood, 1882)
 Gibbula sp. div.
 Calliostoma noduliferens (Wood, 1882)
 Calliostoma zizyphinum simile (Sowerby, 1818)
 Homalaxis sp.
 Circulus striatus (Philippi, 1836)
 Lacuna vincta (Montagu, 1803)
 Littorina littorea (Linné, 1758)
 Littorina suboperta (Sowerby, 1813)
 Peringia ulvae (Pennant, 1777)
 Alvania lactea (Michaud, 1830)
 Alvania zelandica (Montagu, 1815)
 Rissoa membranacea (Adams, 1800)
 Tornus subcarinatus (Montagu, 1803)
 Haustator imbricataria (Lamarck, 1804)
 Haustator, solanderi (Lowe-Eyrar, 1877)
 Turritella incrassata Sowerby, 1814
 Turritella tricarinata (Brocchi, 1814)
 Mesalia turbinoides (Deshayes, 1864)
 Petaloconchus intoitus (Lamarck, 1818)
 Potamides trilineatus (Brocchi, 1814)
 Bittium reticulatum (da Costa, 1778)
 Cerithiopsis nana (Wood, 1848)
 Seila trilineata (Philippi, 1856)
 Triphora perversa adversa (Montagu, 1803)
 Cirsotrema greenlandicum (Perry, 1811)
 Epitonium clathrus (Linné, 1758)
 Epitonium clathratulum (Kammacher, 1798)
 Epitonium frondiculum (Wood, 1848)
 Opalia obtusicastrata (Wood, 1848)
 Strombiformis glaber de Costa, 1778
 Aporrhaia scaldensis van Reesteren Altena, 1954
 Capulus ungaricus (Linné, 1758)
 Capulus unguis (Sowerby, 1816)
 Calyptraea chinensis (Linné, 1758)
 Capulacmaea radiata (Sars, 1850)

Elato pernans Sacco, 1894
Trivia testudinella Wood, 1848
Euspira catana (De Costa, 1770)
Euspira poliana (Della Chiaje, 1839)
Hylica multipunctata Wood, 1848
Galeodæa bicatenata (Sowerby, 1817)
Trophonopsis clathratus (Linné, 1757)
Trophonopsis truncatus (Ström, 1768)
Nucella larillus incrassatus (Sowerby, 1833)
Cerastoma canaliculatum (Wood, 1872)
Cerastoma erinaceum (Linné, 1758)
Mitrella scoldensis (van Reesden Altena, 1956)
Duccinum undatum Linné, 1758
Neptunea contraria (Liné, 1758)
Sighe cordatus (Bell, 1871)
Finia propinqua (Sowerby, 1834)
Finia lamellisbra (Nyst, 1835)
Finia consociata (Wood, 1848)
Finia incrassata (Ström, 1768)
Finia pygmaea (Lamarck, 1800)
Finia reticosa (Sowerby, 1815)
Finia elegans (Sowerby, 1834)
Scaphella lamberti (Sowerby, 1816)
Babylonella werweri (Harner, 1915)
Harona nitroformis (Bocchi, 1914)
Vezillum (Conoutra) sp.
Asthenotoma ornata (Defrance, 1826)
Clavus nysti (Harner, 1915)
Bela curistoma (Bell, 1871)
Bela keevingi (Etheridge & Bell, 1890)
Bela notata (Bell, 1871)
Longella costulata smithi (Forbes, 1840)
Longella substriolata (Harner, 1910)
Cenopeta turricula (Montagu, 1803)
Raphitoma linearis (Montagu, 1803)
Raphitoma Leufroyi (Richard, 1828)
Raphitoma hystrix (Jan, 1838)
Terebra inversa (Nyst, 1835)
Chrysallida spiralis (Montagu, 1803)
Penestho britannica Bell, 1871
Costocula concidea (Bocchi, 1914)
Costocula plicata (Montagu, 1803)
Turbonilla crenata (Brown, 1827)
Turbonilla internodula (Wood, 1848)
Acteocina tornatilis (Linné, 1758)
Ringicula ventricosa (Sowerby, 1834)
Scaphander lignarius (Linné, 1758)
Haminea navicula (De Costa, 1770)
Philine sp.
Retusa obtusa (Montagu, 1803)
Ulobium pyramidale (Sowerby, 1834)